

Република Србија
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
САВЕТ ЗА БОРБУ ПРОТИВ КОРУПЦИЈЕ

72 Број:
26. фебруар 2010. године
Београд

ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- Председник Мирко Цветковић -

Београд

Поштовани,

Влада је на седници одржаној 4. фебруара 2010. године усвојила Предлог закона о изменама и допунама Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације, и Предлог Закона о изменама и допунама Закона о Агенцији за приватизацију. Савет за борбу против корупције је анализирао ове предлоге и сматрамо да би Влада требало да их повуче из процедуре, јер ће оваква решења још више поспешити корупцију у области приватизације.

Из члана 1. Предлога закона о изменама и допунама Закона о праву на бесплатне акције и новчану накнаду коју грађани остварују у поступку приватизације, следи да имаоци права на бесплатне акције неће добијати акције у одређеним правним лицима која су побројана у члану 18. Закона о праву на бесплатне акције и новчану надокнаду коју грађани остварују у поступку приватизације ("Сл. гласник РС" бр. 123/07), него ће добити акције Акционарског фонда и само ће преко Фонда моћи да остварује своја права, која су овим Предлогом веома ограничена. У смислу члана 10а Предлога, Акционарски фонд се оснива као суи генерис правно лице. Оно није ни инвестициони фонд, ни брокерска организација, ни привредно акционарско друштво, нити установа, није ни институт, нити управа, мада је од свега наведеног по мало. Акционарски фонд има велику имовину, бројна овлашћења, али без икакве контроле и одговорности. Сматрамо да ће оснивање Акционарског фонда довести до тога да се имовином предузећа која нису приватизована и даље манипулише на нетранспарентан начин, из следећих разлога:

1. У смислу чланова 10б, 10в и 10г Предлога, оснивачки улог и имовина Фонда одређени су на следећи начин:
 - a. Акционарски Фонд оснива држава са улогом од 50.000 ЕУР. Међутим, овај износ није оснивачки улог, што произилази из чињенице да не улази у имовину Фонда, да код акционарских друштава као капитал не постоји улог, (то је случај код друштава са ограниченом одговорношћу), већ акцијски капитал изражен у акцијама, и да је тај износ искључен из могућност наплате од стране повериоца. Дакле, износ од 50.000 ЕУР заправо је поклон држави којим ће располагати чланови Савета Фонда.
 - b. Имовину Фонда чине неновчана средства: акције и удели евидентирани у Приватизационом регистру; акције и удели које је Акцијски фонд пренео Акционарском фонду. Ова имовина се повећава уносом: 15% акција субјеката приватизације који се приватизују тендером; 15% акција јавних комуналних предузећа која се буду приватизовала; дивиденди и добити коју остварује Фонд по основу свих наведених акција и удела. Ова имовина се такође може повећати ако Влада донесе одлуку да унесе и акције других јавних предузећа у јавној својини. У питању је, дакле, диспозиција Владе, а не обавеза.
 - c. Нејасно је колико износи имовина Фонда. Члан 10г предвиђа да се висина имовине утврђује сабирањем номиналних, тржишних, или рачуноводствених вредности акција из Фонда и рачуноводствених података удела. Ако је циљ био да сви имаоци права на бесплатне акције равноправно остваре одређени износ (министар економије је у јавности најављивао 1.000 ЕУР), онда законодавац мора тачно да одреди колики је укупан износ који припада имаоцима права, и да, уколико се тај износ не може измирити из ове имовине, предвиди обавезу државе (а не да јој остави на диспозицији, како је то предвиђено у овом Предлогу), да акцијама других јавних предузећа намири недостајућа средства.
2. Акционарски фонд нема запослене, а све послове, у име и за рачун Фонда, обавља Агенција за приватизацију у смислу члана 10д. Упркос чињеници да је поступање Агенције у протеклих девет година довело до бројних негативних ефеката процеса приватизације (уништавање великог дела здраве привреде, потпуни изостанак контроле прања новца, сумњиви поступци продаје имовине и капитала који су проузроковали драстично увећање богатства и моћи одређених појединаца, приватизација природних богатстава без примене поступка из Закона о концесијама, итд.), сада јој је поверена нова делатност, а да претходно ништа није учињено како би се у њеном будућем раду отклониле уочене могућности за корупцију.

У смислу члана 10ђ Фонд има само један орган, Савет који броји 5 чланова, изабран од стране Владе са мандатом од пет година и могућношћу поновног избора. Савет доноси само један акт, Програм Фонда, на предлог Агенције за приватизацију, у смислу члана 10е. Савет има неограничену власт у односу на имовину Фонда и може да доноси све одлуке о продаји акција ван тржишта: јавном понудом, тендером, аукцијом, прихватањем понуда за преузимање. У смислу члана 12. Предлога, продаја се врши у тренутку и под условима које одреде Фонд и Агенција. Чланови Савета чак не одговарају ни

за привредне преступе и прекршаје, односно нису обухваћени чланом 32а. Заправо, наставља се иста она пракса због које је Агенција и у претходном периоду била генератор корупције у приватизацији.

Имаоци права на бесплатне акције не добијају акције познатих правних лица са којим сами могу да располажу, већ само акције Акционарског фонда, у смислу чл. 14 и 18. Међутим, они нису класични акционари Фонда, јер немају никакво право управљања, нити контроле његовог рада. Тако Фонд има неограничну могућност да самостално управља огромном имовином без икакве контроле и одговорности.

3. Акционарски фонд представља посредника између имаоца права и имоивне Фонда, која је ранијим законом одређена као имовина коју ће добити имаоци права. Након што Фонд буде формиран, грађанима ће бити подељене акције. У развијеним тржишним привредама, пракса је сасвим супротна – власници инвестирају у фонд и добијају за то акције, а фонд инвестира у најбоље акције на берзи. Очигледно, држава претпоставља да ће грађани протраћити своје акције, и зато она управља акцијама уместо грађана. Исти закључак произилази и из члана 19а. Предлога, који предвиђа да када се стекну услови да имаоци права продају акције Акционарског фонда, то ће моћи чинити само по ближе уређеном поступку и на начин који пропише Влада.
4. Имаоци права односно будући акционари нису ничим заштићени не само у одлучивању у односу на висину имовине свог акционарског друштва, односно Фонда, него и у односу на могућност утужења. Наиме, ако неки ималац права, или поверилац претрпи штету из пословања Фонда, они немају могућност утужења. Агенција за приватизацију не може да се утужи, јер је она само пуномоћник у смислу члана 10д, а пуномоћник не одговра за обавезе и штете које нанесе властодавац, односно Фонд. Утужење Фонда, међутим, нема сврхе, јер чак и када би оштећени добили спор, нема средстава из којих се могу наплатити. Чланом 10г изричито је предвиђено да имовина Фонда не може бити предмет залогe, не може се укључити у ликвидациону или стечајну масу, нити може бити предмет принудне наплате у циљу намирења потраживања.

Партијска контрола над јавним предузећима један је од највећих извора корупције у Србији. Усвајање оваквог предлога закона довешће само до тога да акције јавних предузећа неће моћи да се откупљују на берзи, односно неће бити могуће да се утврди њихова тржишна цена, чиме се ствара широк простор за корупцију приликом њихове продаје.

С поштовањем,

ПРЕДСЕДНИК

Верица Бараћ